

Remissvar

Datum: 2026-05-05

Diarienummer: LI2026/00074

Till: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: li.fjr@regeringskansliet.se

Remissvar avseende slutbetänkandet En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125)

Sammanfattning

Föreningen Vilda Djurens Skydd avstyrker förslaget i SOU 2025:125 i dess nuvarande utformning. Vi välkomnar att jaktlagstiftningen moderniseras och får en överskådligare struktur, men vi anser att betänkandet i centrala delar prioriterar jaktintressets handlingsutrymme i allt för stor grad.

Våra viktigaste invändningar är följande:

- **EU-rättslig brist:** Lagens syftesbestämmelse (1 kap. 2 §) befäster ett antropocentriskt brukandeperspektiv och utan att skraddarsy en överordnad bevarandepincip i överensstämmelse med art- och habitatdirektivets krav.
- **Viltets egenvärde saknas i lagtexten:** SOU:n konstaterar (4 kap. 2.1 §) att viltet har 'egenvärde i sig' men detta omsätts inte i en rättslig princip i lagförslaget.
- **Biologisk mångfald och Kunming-Montreal:** Betänkandet saknar förankring i Sveriges internationella åtaganden enligt konventionen om biologisk mångfald och det globala Kunming-Montrealramverkets 30x30-mål.
- **Försiktighetsprincipen saknas:** Lagförslaget innehåller ingen försiktighetsprincip för beslutsfattande under vetenskaplig osäkerhet.
- **Arter med minskande populationer:** Det saknas ett uttryckligt förbud mot jakt på arter vars populationer är på nedgång.
- **Parningstider och ungar:** Skyddet under känsliga biologiska perioder är otillräckligt reglerat.
- **Jakttävlingar:** Organiserad jakt i tävlingsform saknar förbud trots att det är oförenligt med bevarandemål.
- **Hänsyn till allmänheten:** Saknar reglering av jakt nära bebyggelse, vägar och i områden med högt friluftslivstryck.

1. Inledning och övergripande ståndpunkt

Föreningen Vilda Djurens Skydd avstyrker förslaget i dess nuvarande form. Vi välkomnar att regelverket moderniseras men anser att betänkandet i centrala

delar inte lever upp till kriterierna i EU:s art- och habitatdirektiv, saknar förankring i Sveriges internationella åtagande gällande biologisk mångfald och ger jaktintresset ett strukturellt övertag framför bevarande och djuretiska principer.

Nedan redogörs för våra synpunkter per avsnitt i betänkandet.

2. EU:s art- och habitatdirektiv – bristfällig efterlevnad

EU:s art- och habitatdirektiv (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) syftar till att bevara biologisk mångfald genom att skydda hotade arter och deras livsmiljöer i Europa. Direktivet ålägger medlemsstaterna en skyldighet att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de arter som förtecknas i bilagorna. Det är inte en målsättning utan en rättslig förpliktelse.

2.1 Förenklad populationsreglerande jakt på varg

Betänkandet föreslår förenklad populationsreglerande jakt på varg med hänvisning till att vargens skyddsstatus i art- och habitatdirektivet ändrades 2025 (6.2). Vi befärar att den föreslagna regleringen riskerar att skapa ett alltför brett tolkningsutrymme som kan leda till att jakttrycket överstiger vad som är förenligt med en gynnsam bevarandestatus. Direktivets undantagsregim i artikel 16 tillåter avvikelser från artskyddet, men sätter upp strikta villkor – undantag ska vara noga motiverade, begränsade och får inte skada bevarandestatusen. Dessa villkor måste slås fast tydligare i lagtexten, inte enbart i förarbeten.

Vi anser att lagen explicit bör kräva att:

- Beslut om populationsreglerande jakt föregås av en dokumenterad forskar baserad bevarandestatusanalys på aktuella populationsdata.
- Miniminivåerna för rovdjur sätts med tillräcklig marginal för att trygga gynnsam bevarandestatus även vid ogynnsamma år.
- Sverige inte ensidigt tolkar de nya EU-reglerna som en frihet att kraftigt reducera stammarna, utan söker vägledning i EU-domstolens praxis.

3. Djuretiska aspekter – onödigt lidande

Betänkandet ger begränsat utrymme åt djuretiska överväganden. Den svenska djurskyddslagen föreskriver att djur ska skyddas mot onödigt lidande, och detta förhållningssätt bör genomsyra även viltförvaltningslagstiftningen.

Vi efterlyser:

- Tydliga krav på att jaktmetoder som orsakar onödigt lidande förbjuds eller regleras striktare, med regelbunden översyn i takt med att ny forskning tillkommer.
- Skärpta krav på jaktkompetens för att minska antalet skadskjutna djur.
- Att begreppet 'onödigt lidande' preciseras i relation till jaktlagstiftningen och att Naturvårdsverket ges ett tydligare tillsynsansvar.

4. Arter med minskande populationer ska inte jagas

Art- och habitatdirektivets systematik bygger på att arten ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus. Jakt på en art vars population befinner sig i en negativ trend kan inte vara förenlig med direktivets krav. Vi noterar att betänkandets syftesparagraf talar om att 'bevara och främja de inhemska viltarterna' men att detta i praktiken riskerar att underordnas 'hållbart brukande' och 'skadebegränsning'.

Vi anser att lagen bör innehålla en uttrycklig bestämmelse som förbjuder jakt på arter vars populationer uppvisar dokumenterad nedgång under en period som överstiger en jaktsäsong, och att Naturvårdsverket ges ett obligatoriskt uppdrag att varje år presentera populationsstatus för jaktbara arter som underlag för beslut om revidering av jakttider när populationer är minskande

5. Naturens egna processer och populationsdynamik

Nuvarande och föreslagen lagstiftning utgår i hög grad från att människan aktivt ska förvalta och reglera viltstammarnas storlek. Vi vill lyfta fram vikten av att ge naturliga predator-bytesdjurrelationer och populationsreglerande faktorer utrymme att verka, i enlighet med ett ekosystembaserat förhållningssätt som stöds av modern ekologisk forskning.

En lagstiftning som primärt utgår från mänsklig förvaltning riskerar att skapa konstgjorda populationsnivåer som gynnar jaktintresset på bekostnad av ekosystemets funktionalitet och övriga samhällsintressen. Vi anser att lagen bör innehålla en princip om att naturliga ekologiska processer ska tillmätas självständig vikt vid beslut om viltförvaltning, och att avvikelser från detta ska kräva motivering. Tex har Naturvårdsverket separata klövvilt och rovdjursråd där naturintresset inte alls är representerade i klövviltsrådet

6. Risk för att jaktintresset ges företräde framför bevarande

Vi är oroad av att utredningens sammansättning och de föreslagna reglerna ger jakt- och olika näringar ett strukturellt övertag i förvaltningsprocessen. Viltförvaltningsdelegationerna, som föreslås behållas och stärkas, domineras av intressenter som har ett direkt ekonomiskt eller rekreativt intresse av hög avskjutning.

Specifika risker som vi identifierar:

- Jaktintresset är starkt representerat i de rådgivande organen och de föreslagna minimikvoterna riskerar att bli praktiska utgångspunkter snarare än miniminivåer.
- Möjligheten att bevilja skydds jakt på initiativ av enskild (avsnitt 6.6) utan tillräckligt strikta rekvisit öppnar för att undantagsregler används rutinmässigt och blir likställd med allmän jakt.
- Definitionen av 'populationsreglerande jakt' är vid och riskerar att normalisera jakt vars egentliga syfte är rekreation, inte förvaltning.

Vi anser att naturvårdsorganisationer och artskyddsexperter bör ges starkt representation i viltförvaltningsdelegationerna, och att beslut om

populationsreglerande jakt ska kräva en oberoende vetenskaplig bedömning och inte baseras på majoritetsbeslut i viltförvaltningsdelegationerna.

7. Hänsyn till parningstider och uppfödningstider

Art- och habitatdirektivet stadgar i artikel 12 att det är förbjudet att störa skyddade arter, i synnerhet under parning, uppfödning, övervintring och migration. Fågeldirektivet (2009/147/EG) innehåller motsvarande krav för fågelarter. Trots detta är skyddet under känsliga perioder ottydligt reglerat i förslaget.

Vi kräver att lagen tydligt föreskriver att jaktstider inte får tillåtas under arternas huvudsakliga parningstid och när djur har icke självständiga ungar, och att detta krav gäller som ett minimiskydd som inte kan avvika från utan prövning mot direktivets undantagsvillkor.

8. Jakt för ren rekreation – principiellt ställningstagande saknas

Betänkandet definierar jakt som en del av viltförvaltningen men saknar ett tydligt ställningstagande mot jakt vars primära syfte är rekreation och troféjakt utan förvaltningsnytta. Art- och habitatdirektivet tillåter undantag från artskyddet för att möjliggöra 'selektivt och i begränsad mängd' dödande, men enbart för att undvika allvarlig skada eller under förutsättning att det gynnar artens bevarandestatus.

Vi anser att lagen bör innehålla ett uttalat förbud mot att jakt beviljas vars enda eller huvudsakliga syfte är sportslig underhållning eller troféjakt, utan att det finns ett dokumenterat förvaltningsbehov eller att djuren är en födoresurs. Dödande av djur enbart för spänning och nöje är inte förenligt med en modern djuretisk lagstiftning eller med direktivets syfte.

9. Åldersstruktur och selektiv jakt

Forskning visar att en populations hälsa och genetiska livskraft är starkt kopplad till att äldre, erfarna individer ingår i populationen. Jakt som systematiskt tar ut äldre och stora exemplar, det som eftersöks vid troféjakt, riskerar att försämra populationens genetiska kvalitet och sociala strukturer.

Vi anser att lagen bör ge Naturvårdsverket ett tydligt uppdrag att utfärda riktlinjer för selektiv jakt som tar hänsyn till populationernas åldersstruktur, och att tillståndsgivning för kommersiell troféjakt bör vara föremål för obligatorisk konsekvensanalys.

10. Risk för att jakten förenklas på ett djuretiskt problematiskt sätt

Betänkandet föreslår ett antal förenklingar, bland annat avseende rullstolsbundnas möjlighet att jaga från motordrivet fordon (avsnitt 6.4), vilket vi i sig stödjer som en tillgänglighetsfråga. Vi noterar dock mer generellt att förenklingar i jaktmetodik inklusive potentiell framtida reglering av teknikstöd, drönare och elektroniska hjälpmedel, riskerar att göra jakten mer effektiv på ett sätt som inte beaktar djuretiska konsekvenser.

Vi föreslår att lagen inför ett teknikneutralt selektivitetskrav: nya jaktmetoder och hjälpmedel ska godkännas och regleras innan de används i praktiken, och godkännandet ska inkludera en prövning mot art- och habitatdirektivets krav samt en vetenskaplig utredning. Vid oklarheter skall försiktighetsprincipen gälla. En alltför enkel jakt riskerar att ta ut populationerna snabbare än vad som är förenligt med hållbar förvaltning.

11. Biologisk mångfald, viltets egenvärde och internationella åtaganden

Betänkandet saknar tre centrala dimensioner som vi anser måste förankras i den nya lagstiftningen.

11.1 Viltets egenvärde måste förankras i lagtexten

Utredningen konstaterar själv i avsnitt 4.2 att viltet, 'som är en del av Sveriges fauna, har ett egenvärde i sig'. Trots detta omsätts aldrig detta konstaterande i en rättslig princip i syftesbestämmelsen (1 kap. 2 §). De tre delarna av syftet – bevara, bruka och begränsa skador – är jämställda i lagförslaget och ska 'balanseras'. Det innebär i praktiken att brukande och skadebegränsning vid tolkning kan väga lika tungt som bevarandemålet, eller tyngre.

Vi anser att syftesbestämmelsen måste kompletteras med en uttrycklig skrivning om att vilda djur erkänns som kännande varelser med egenvärde, och att bevarandet av viltarter och deras livsmiljöer ska vara det överordnade målet i de fall de tre syftena står i konflikt med varandra. Detta är nödvändigt för att lagtexten ska överensstämma med utredningens egna motivskrivningar.

11.2 Kunming-Montrealramverket och 30x30-målet

Sverige har ratificerat konventionen om biologisk mångfald (CBD) och åtagit sig att genomföra det globala Kunming-Montrealramverket från 2022. Ramverkets mål 3 – det så kallade 30x30-målet – innebär att minst 30 procent av land- och havsområden ska skyddas eller förvaltas på ett sätt som bevarar biologisk mångfald till 2030. Den nya viltförvaltningslagen är ett centralt instrument för hur Sverige lever upp till dessa åtaganden vad gäller vilda djur.

Betänkandet förankrar inte lagen i detta internationella ramverk överhuvudtaget. Det nämns varken Kunming-Montreal, CBD eller 30x30-målet. Vi anser att lagen bör innehålla en bestämmelse som kopplar viltförvaltningen till Sveriges internationella åtaganden gällande biologisk mångfald, och att Naturvårdsverket ges ett uttryckligt uppdrag att säkerställa att jakttrycket är förenligt med dessa mål.

11.3 Försiktighetsprincipen måste kodifieras

Lagförslaget saknar en försiktighetsprincip för beslutsfattande under vetenskaplig osäkerhet. Försiktighetsprincipen är ett grundläggande instrument i miljörätten – den finns kodifierad i miljöbalken (2 kap. 3 §) – men överförs inte till viltförvaltningslagen. Det innebär att när det råder osäkerhet om en arts populationsstatus finns ingen rättslig grund för att ålägga beslutsfattare att välja det minst ingripande alternativet.

Vi kräver att en försiktighetsprincip intas i lagen med innebörden att när vetenskaplig osäkerhet råder om en arts status eller om konsekvenserna av en jaktmängd, ska beslutet följa det alternativ som i minst utsträckning riskerar att skada artens bevarandestatus. Bevisbördan ska ligga på den som vill tillstå jakt, inte på den som vill skydda arten.

11.4 Viltets roll i ekosystemen måste ges rättslig tyngd

SOU:n redovisar i avsnitt 4.1 att viltarterna bidrar med ekosystemtjänster som är avgörande för ekosystemens funktion. Exempelvis fyller stora rovdjur en oersättlig reglerade funktion i näringsvävarna, och förlust av någon art kan utlösa kaskadeffekter som påverkar ekosystemets hela funktion. Dessa samband erkänns i betänkandets motiv men införs inte som en rättslig princip.

Vi anser att lagen bör innehålla en bestämmelse om att viltförvaltningsbeslut ska beakta viltarternas funktion i ekosystemet och inte enbart deras lämplighet som jaktobjekt eller skadegörare. Detta är nödvändigt för att lagen ska leva upp till kraven i miljöbalken och art- och habitatdirektivet.

12. Jakt som tävlingsform ska inte tillåtas

Betänkandet saknar ett uttryckligt förbud mot eller ens ett principiellt ställningstagande mot jakt bedriven i tävlingsform. Med jakttävlingar avses organiserade arrangemang där deltagare mäter sina prestationer mot varandra baserat på antal fällda djur, poäng för troféer eller liknande kriterier. Denna form av jakt är fundamentalt oförenlig med en viltförvaltning grundad på bevarandepprinciper och djuretiska hänsyn.

Jakttävlingar driver på ett beteende som inte är kopplat till viltvård eller bevarande utan utslutande till prestationsmätning och konkurrens. Detta skapar incitament att maximera antalet fällda djur eller eftersträva specifika individer, exempelvis de största eller kraftigaste exemplaren, vilket direkt motverkar artbevarande och en välmående åldersstrukturer i populationerna. Det handlar inte längre om ett uttag anpassat efter ekologisk bärformåga utan om ett uttag styrt av tävlingslogik.

Ur djuretisk synvinkel är det svårt att förena tävlingsjakt med principen om att dödande av djur ska ha ett legitimt och proportionerligt syfte. När jakten primärt drivs av tävlingslogik och prestige snarare än av förvaltningsbehov urholkas det etiska grundkravet att djurets liv inte ska tas utan ett välgrundat skäl.

Vi kräver att den nya viltförvaltningslagen innehåller ett uttryckligt förbud mot organiserad jakt i tävlingsform där antalet fällda djur, troféstorlek eller liknande prestationsmått utgör bedömningskriterium. Förbudet bör gälla både nationellt anordnade tävlingar och tävlingsliknande arrangemang av kommersiell karaktär.

13. Hänsyn till allmänhetens nyttjande av naturen

Det föreslagna regelverket innehåller i 2 kap. 4 § en allmän säkerhetsprincip om att jakt ska genomföras så att "människor och egendom inte utsätts för fara". Vi välkomnar denna grundläggande skyddsregel, men bedömer att den är otillräcklig.

Principen tar sikte på direkt fysisk fara – exempelvis skottlossning – men reglerar inte jakten i förhållande till allmänhetens rätt att vistas och röra sig fritt i naturen.

Sverige har en stark tradition av allemansrätt och ett högt värde på friluftsliv. Mångfaldigt fler människor är ute i skog och mark för promenader, svampplockning, rid- och cykelturer, och närrekreation än vad som var fallet när jaktlagstiftningens grundläggande strukturer skapades. Betraktas dessa grupper inte uttryckligen i lagtexten skapas ett demokratiskt underskott där jaktintressets utformning av jakten präglas av de som själva bedriver den, utan hänsyn till dem som använder naturen på andra sätt.

Vi anser att lagen bör kompletteras med en uttrycklig hänsynsprincip som föreskriver att jakt ska bedrivas med hänsyn till allmänhetens närvaro och rörelse i naturen. Konkret innebär det att:

- Jakt i områden där allmänheten normalt rör sig – såsom friluftsområden, vandringsleder, närrekreationsområden och naturreservat med högt besöksstryck – ska kräva särskild planering och om nödvändigt samråd med berörda kommuner och länsstyrelser.
- Jakt nära bebyggelse och bostadsområden ska undvikas. Nuvarande lagstiftning saknar konkreta avståndskrav och förslaget inför inga sådana. Lagen bör ställa krav på att jakt inte bedrivs så nära bebyggelse att det orsakar oro, störning eller ofrivilliga konfrontationer för de boende.
- Hundar som används vid jakt ska hållas under sådan kontroll att de inte orsakar obehag, skrämsel eller skada för allmänheten i områden där människor vistas.
- Jakt med drivande hund ska undvikas i närheten av trafikerade vägar. Varje år skadas och dödas ett stort antal jakthundar i trafiken då de följer viltets spår ut på vägarna. Därtill riskerar jakten att vilt korsar trafikerade vägar, vilket skapar direkt trafikfara för fordonsförare. Betänkandet berör inte denna fråga överhuvudtaget trots att den bär på såväl djurskydds- som trafikskyddsaspekter. Lagen bör därför innehålla en skyldighet för jaktledaren att innan jakt med drivande hund påbörjas säkerställa att jakten planeras så att risken för att hundar och vilt drivs ut i trafiken minimeras samt att störning för allmänheten minimeras

En sådan hänsynsprincip skulle inte förhindra jakt, men göra det tydligt att jakträtten ingår i ett större samhälleligt sammanhang där också allmänheten som vill vistas i naturen har ett legitimt och lagstödligt anspråk på att vistas i naturen utan att behöva acceptera oförutsedda och oönskade konfrontationer med aktiv jakt.

14. Sammanfattning av våra krav

Vi kräver att den föreslagna viltförvaltningslagen kompletteras med följande:

- **Tydlig EU-rättslig förankring:** EU:s art- och habitatdirektivs krav på gynnsam bevarandestatus ska slås fast som en överordnad princip i lagtexten, inte enbart i förarbetena.

- **Populationsbaserade jakttillstånd:** Jakt på en art ska förutsätta att arten uppvisar gynnsam bevarandestatus, dokumenterad av Naturvårdsverket och forskare.
- **Stärkt skydd under känsliga perioder:** Jakttider ska vara förbjudna under arternas parningstid och när ungar ännu inte är självständiga.
- **Förbud mot ren rekreativsjakt:** Jakt utan förvaltningssyfte ska inte vara tillåten och ska inte kunna licensieras tex försäljning av generella dagslicenser.
- **Hänsyn till åldersstruktur:** Naturvårdsverket ska ges uppdrag att utfärda bindande riktlinjer om selektiv jakt som beaktar populationernas ålderssammansättning.
- **Stärkt representation för naturvård:** Viltförvaltningsdelegationerna ska ha jämvikt mellan jakt- och naturvårdsintressena, med deltagande av oberoende ekologisk kompetens.
- **Teknikprövning:** Nya jaktmetoder och hjälpmedel ska godkännas mot ett selektivitetskrav innan de tillåts.
- **Förbud mot jakttävlingar:** Organiserad jakt i tävlingsform där antalet fällda djur, troféstorlek eller liknande prestationsmått utgör bedömningskriterium ska förbjudas, då det driver på ett beteende kopplat till tävlingslogik snarare än till viltvård och bevarande.
- **Hänsyn till allmänheten:** En hänsynsprincip ska införas som säkerställer att jakt bedrivs med respekt för allmänhetens närvaro i naturen, särskilt i friluftsområden och områden med högt besöksstryck. Jakt nära bebyggelse och vägar ska undvikas.
- **Viltets egenvärde i lagtexten:** Syftesbestämmelsen (1 kap. 2 §) måste kompletteras så att vilda djurs egenvärde som kännande varelser erkänns som en rättslig princip, överordnad brukande- och skadebegränsningssyftet vid konflikt.
- **Biologisk mångfald och Kunming-Montreal:** Lagen måste förankras i Sveriges åtaganden enligt konventionen om biologisk mångfald och Kunming-Montrealramverkets 30x30-mål. Naturvårdsverket ska ges uppdrag att säkerställa att jaktrycket är förenligt med dessa mål.
- **Försiktighetsprincipen:** En försiktighetsprincip ska intas i lagen: vid osäkerhet om en arts populationsstatus ska beslutet följa det alternativ som i minst utsträckning riskerar att skada bevarandestatusen. Bevisbördan ska ligga på den som vill tillstå jakt.
- **Viltets ekosystemfunktion:** Viltförvaltningsbeslut ska beakta viltarternas funktion i ekosystemet. En bestämmelse härom måste intas i lagen för att den ska vara förenlig med miljöbalken och art- och habitatdirektiven

15. Avslutning

Vi ser positivt på att lagstiftningen moderniseras och struktureras om. Men en modernisering måste ta sin utgångspunkt i det faktum att biologisk mångfald är under allvarligt tryck i Sverige och Europa och att den stora allmänheten önskar att vistas i ostörd natur. Den nya viltförvaltningslagen bör bli ett verktyg för att stärka artskyddet och allmänhetens intressen, inte för att ytterligare underlätta jakten bortom vad ekosystemen tål och EU-rätten medger.

Vi ställer oss till förfogande för fortsatt dialog och är beredda att bidra till ett lagstiftningsarbete som ger Sverige en viltförvaltning i framkant för djuren, ekosystemen och kommande generationer.

2026-05-06

Magnus Orrebrant

Magnus orrebrant
Ordförande, Vilda Djurens Skydd

Remissvar avseende SOU 2025:125 · LI2026/00074